

MONUMENTEN, BEELDEN & GEDENKPLATEN TE OOSTENDE

door Norbert HOSTYN

LXXV - "ZEILEN OP ZEE"

Na lange tijd is er weer nieuws van het Oostendse beelden- en monumentenfront.

Sedert november 1996 prijkt in de vijver van het plantsoen rondpunt Vuurkruisenplein een sculptuur met de naam "Zeilen op Zee". Ze vervangt "De Wind" van Emile BULCKE (zie "De Plate" 84/147) die een nieuwe - en wellicht meer gelukkige - standplaats krijgt in het Leopoldpark waar in de toekomst een beeldenroute wordt uitgewerkt tussen het PMMK en de musea op het Wapenplein.

"Zeilen op Zee" evoceert zeilers en surfers. Het is waarlijk een heel passende realisatie voor deze site, het binnenrijden van Oostende (daar waar "De Wind" inderdaad wat verloren ging in deze immense open ruimte).

De 5 stormbestendige "zeilen" zijn gemaakt uit inox, zijn elk meer dan 3 m. lang en wegen per stuk iets minder van 100 kg. Twee waterpompen zorgen voor de spuitende waterstralen. De verlichting gebeurt met glasvezeltechniek.

Deze sculptuur is een realisatie van Electrabel in samenwerking met het Stadsbestuur Oostende. Het ontwerp is van Luc DESCHEPPER uit Gent.

De officiële ingebruikname was 6 december 1996.

DE VERGETEN ZEESTRIJDERS 1914-1918 (6)

door François COOPMAN

Als gevolg van de Amerikaanse diplomatieke druk (1) had de Duitse onderzeebootvloot, in het najaar van 1915, haar optreden tegen de geallieerde koopvaardij schepen aanzienlijk gematigd. De "Cruising Rules", die alle maritieme mogendheden hadden ondertekend, lieten wel toe dat vijandelijke koopvaardij schepen tot zinken werden gebracht, doch eerst moest het koopvaardij schip met een boegschot tot stoppen worden gebracht en alle opvarenden de gelegenheid krijgen zich in veiligheid te stellen.

Het hierna volgend zeeverslag is echter het bewijs dat met deze voorschriften regelmatig een loop werd genomen.

RAPPORT

Heden den zevenentwintigsten der maand december negentien honderd en vijftien.

Vóór ons, Adolf CLAESSENS, Belgische zeecommissaris en kanselier van het Belgisch Konsulaat te Milford Haven is verschenen PONJAERT Louis, schipper der Belgische visschersstoomboot "Nadine 0.151 (2) die ons de volgende verklaring in 't vlaamsch doet :

"Den 25n deze maand, om 14 ure bevond ik mij met mijn schip op 20 mijlen N.W. t.W. van de Smalls (3) aan de korre. Er stond een schoone briesje van het Z.W. met hoogwagende zee. Toen de wachtsman, H. LANERES mij riep dat er een sous-marin in 't zicht was die een schip aan 't beschieten was op omtrent 4 mijlen N.W. van ons. Ik deed onmiddellijk de koore winden en stoomde er heen om hulp te bieden. Om 14 1/2 uren naderde ik de plaats, het getorpilleerd en beschoten schip was in zinkende staat en de bemanning er van kwam in drie boten naar mij gevaren. De sous-marin die een zeer groote was lag niet verre van daar, wij namen de schipbreukelingen met veel moeite aan boord door de hoge zee. Stelde vast dat ze met 42 waren en vernam dat het de bemanning was van het engelsch transportschip "Van Stirum" (4), niet geladen op weg van Rouen naar Liverpool. Toen dit gebeurde waren er geen andere schepen rond ons doch een stoomboot kwam uit het N.O. op omtrent 10 mijlen afstand in onze richting stoomen. Ik had mijne belgische vlag bijgezet. om 16 1/2 ure zag ik in de verte twee destroyers naar de plaats van den aanval loopen. Ik heb de schipbreukelingen den 25 dezer om 23 ure over gegeven in de baai van Milford aan boord van een schip van de Admiraliteit (5). Ik heb vernomen door de bemanning dat een matroos gedood geweest was door het vijandelijk geschot en dat de bootsman verdronken was bij het verlaten van het schip." PONJAERT volhardt na voorlezing en tekent met ons.

A. CLAESSENS
L. PONJAERT

Het was in die tijd een traditie dat de bemanning van een vissersvaartuig die drinkelingen had gered, beloond werd. De schipper kreeg gewoonlijk een waardevol geschenk terwijl de bemanning met een financiële beloning bedacht werd.

Op 22 maart 1916 nam schipper PONJAERT zijn pen ter hand en schreef volgende brief naar A. CLAESSENS.

Mijnheer de zeekommissaris,

De ondergetekende PONJAERT Louis, schipper aan boord van het Belgisch stoom visscherboot "Nadine" 0.151 neemt de eerbiedige vrijheid u enige redenen te laten geworden aangaande de redding van de bemanning van de twee en veertig man van het Engelse stoomschip "Van Stirum" vaarende voor het Engelsche gouvernement.

Gelijk gij weet Mijnheer de zeekommissaris heb ik en het volk van mijn schip die 42 schipbreukelingen gered en aan boord van mijn schip kunnen brengen met de grootste moeite aangezien de groote zware zee die er stond de 25ste december 1915.

Alle dagen word ik lastig gevallen van mijn bemanning en vragen aangezien zij hun leven opgeofferd hebben voor de Engelsche crew van het voorgemelde schip te redden die door een Duitsche onder-zeeer getorpideerd werd. In deze omstandigheden vraag ik door uwe goeden tusschenkomst omdat er als het mogelijk zou wezen eene belooning te kunnen ontvangen gelijk het volk van de schepen "Raymond", "Gaby" en "President Stevens" (6). Intusschen bied ik u mijne beste groeten te willen aanvaarden.

L. PONJAERT

1. Als direct gevolg van het zinken van de S.S. "Lusitania" door de U-20 onder het bevel van Kapitaän-Leutnant SCHLIEGEN. 1201 mensen verloren hierbij het leven, waaronder 124 Amerikaanse burgers.
2. Eigendom van de rederij "L. Demunter & Londe"; Het vaartuig was niet gewapend.
3. De "Smalls", visgrond in het Bristol Kanaal, in de nabijheid van het "Smalls" vuurschip.
4. S.S. "Van Stirum" - H.M.T.E. 8601 - kapitein J. CLARKE.
5. Milford Haven was ondermeer de thuishaven van een flotielje destroyers.
6. De stoomtreilers "Raymond" 0.130, "Gaby" 0.82 en de "President Stevens" 0.85 van de rederij "Pêcheurs à Vapeur" (PV) hadden reeds in de loop van 1915 respectievelijk 26, 25 en 125 drenkelingen gerd.

Noot. Deze tekst uit het Rijksarchief Brussel, Archief van het Zeewezen werd in zijn oorspronkelijke versie en taal overgenomen.

MONSTERROL VAN DE 0.151 "NADINE"

NAAM	VADER	MOEDER	GEBOORTE OUDERDOM	FUNCTIE A/B ADRES MILFORD
PONJAERT Louis	Cornelle	REGOUDT Isabelle	Oostende 52 j.	schipper 68 Priory Road
ROUZEE Pierre	Pierre	SYTOR Elise	Oostende 50 j.	stuurman 81 Great North Rd.
PONJAERT Robert	Louis	V.D. DRIESCHE Euphrosie	Oostende 17 1/2 j.	visscher 68 Priory Road
HUBRECHTSEN Edouard	Laurent	CALLEBERT Lucie	Oostende 30 j.	visscher 8 Priory Road
PONJAERT Leopold	Clement	VERPOORTER Louise	Blankenberge 27 j.	visscher 48 Waterloo Road
FALIN Maximilien	Pierre	AZAERT Léonie	Blankenberge 17 1/2	visscher 48 Waterloo Road
LANERES Henri	Auguste	RYCKEMAN Louise	Oostende 37 j.	visscher 13 Point Street
ROUZEE Oscar	Victor	DEMAN Emma	Oostende 16 j.	stoker 48 Waterloo Road
DEVRIENDT François	Pierre	DEMAN Jeanette	Oostende 20 j.	stoker 5 Albion Street
WALLAEYS Isidore	Pierre	HENDERICKX Jeanne	Zandvoorde 39 j.	mecanicien 9 Warwick Road
MONTENY Joseph	Emile	LODRIGO Mathilde	Oostende 18 j.	trimmer 11 Starbuck Road
ALLAERT Pierre	Medard	HEYNTJES Louise	Bredene 16 j.	stoker 26 Warwick Road